

กฎหมายสิทธิสตรี

ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยอดีตเรื่อยมาสถานภาพของสตรีไทย ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม สตรีมักถูกมองเป็นสิ่งที่ด้อยคุณค่า ไร้ความสามารถ ถูกกดขี่ ข่มเหง และกีดกัน ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ไม่มีสิทธิ บทบาท ฐานะใดในทางสังคม ไม่ได้ได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมผู้ชาย ทั้งที่สตรีเองก็เป็นมนุษย์เช่นเดียวกันกับผู้ชาย และซึ่งสถานภาพความเป็นมนุษย์นั้นมีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคน โดยไม่คำนึงถึง เพศ วัย สัญชาติ ศาสนา ทั้งยังเป็นสาระสำคัญตามธรรมชาติความเป็นมนุษย์ ที่ไม่อาจพราก หรือทำให้สูญหายไปด้วยวิธีการใดๆ การไม่เคารพในสิทธิสตรี ตลอดจนการเลือกปฏิบัติต่อผู้เป็นสตรีนั้นแต่เดิมอาจเป็นเพราะสภาพสังคมสมัย โบราณที่มีการถือปฏิบัติสืบต่อกันมาโดยที่ผู้ชายจะมีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บทบาทของสตรีลดลง ในปัจจุบันนั้นสตรีเองก็ได้รับการศึกษาขั้นสูง มีความสามารถ และมีบทบาทสำคัญอย่างมากทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองทำให้สิทธิสตรีได้รับการพัฒนา ยอมรับ และคุ้มครองในด้านต่างๆมากมายหลายด้านตามมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 อันเป็นบทกฎหมายหลักสูงสุดของประเทศ ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิสตรีไว้กล่าวคือความเสมอภาคกันในกฎหมาย และการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมมาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชาย และ หญิง มีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือ สุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือ ความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้...

กฎหมายที่ผู้หญิงควรรู้

กฎหมาย เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันจนแยกกันไม่ออก คนที่ไม่รู้เรื่องกฎหมายอาจเสียเปรียบและมักพลาดทำเสียที หรือเสียโอกาสเพราะความไม่รู้ โดยเฉพาะคุณผู้หญิงทั้งหลายที่ชอบบอกว่า กฎหมายเป็นเรื่องยุ่งยากจนละเอียดที่จะเรียนรู้ แต่หารู้ไม่ว่าการรู้กฎหมายนั้นล้วนเป็นผลดีต่อการดำรงชีวิต และเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เกิดเป็นเหยื่อของความไม่รู้นั่นเอง กฎหมายที่ผู้หญิงควรรู้หลักๆ มี 3 ด้าน ได้แก่ กฎหมายครอบครัว กฎหมายแรงงาน และกฎหมายแพ่ง เพราะเหล่านี้คือสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันในฐานะที่ผู้หญิงเป็นทั้งแม่ ภรรยา และลูก

กฎหมายครอบครัว

กฎหมายครอบครัวนั้น เริ่มตั้งแต่การหมั้น การสมรส การหย่า และทรัพย์สินระหว่างสามี-ภรรยา ซึ่งจากข้อมูลของหนังสือ “กฎหมายกับผู้หญิง” จัดทำโดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระบุว่า สิ่งจำเป็นที่คุณผู้หญิงทุกคนควรรู้ไว้ก่อนทำการสมรส มี 7 เรื่องด้วยกัน เริ่มจาก

- 1. การหมั้น** ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดเงื่อนไขการหมั้นไว้ว่า ชาย-หญิง จะต้องมียุครบ 17 ปีบริบูรณ์ โดยต้องให้บิดา มารดา ผู้ปกครองให้ความยินยอม และจะต้องมีการมอบของหมั้นให้แก่หญิง เพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรสกับหญิงนั้น
- 2. เงื่อนไขการสมรส** ชาย-หญิงต้องมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ ถ้าจะสมรสอายุน้อยกว่านี้ต้องขออนุญาตศาล มิฉะนั้น อำเภอก็จะไม่จดทะเบียนสมรสให้ ทั้งนี้ทั้งคู่ต้องมีสติดี ไม่เป็นคนวิกลจริต และห้ามสมรสกับผู้รับบุตรบุญธรรม ห้ามญาติสนิทสืบสายโลหิตสมรสกัน ถ้ามีคู่สมรสแล้วห้ามจดทะเบียนสมรสอีก หญิงฝ่ายต้องรอ 310 วัน จึงจะสมรสใหม่ได้ รวมทั้งผู้เยาว์ต้องขอความยินยอมจากบิดา มารดา นอกจากนี้คือ ชาย-หญิง ต้องยินยอมเป็นสามีภรรยากัน
- 3. ทรัพย์สินระหว่างสามี-ภรรยา** กฎหมายแบ่งทรัพย์สินระหว่าง สามี-ภรรยา เป็น 2 ชนิด คือ สิ้นส่วนตัว ได้แก่ ทรัพย์สินที่มีอยู่ก่อนสมรส เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับตามควรแก่ฐานะ เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รวมถึงทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างสมรส โดยการรับมรดก หรือการให้โดยเสน่หา เช่น พ่อตา แม่ยาย ตาย ฝ่ายหญิงได้รับมรดกมาก็เป็นสินส่วนตัวของหญิง ถัดมาคือสินสมรส ได้แก่ ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส ทรัพย์สินที่ผู้ให้ทำพินัยกรรมหรือหนังสือยกให้ ระบุว่าให้ทั้งสองคนเป็นสินสมรส และทรัพย์สินที่เป็นดอกผลของสินส่วนตัว

4. การหย่า ถ้าอยู่ด้วยกันไม่มีความสุข ประสงค์จะหย่าขาดจากกัน ตกลงกันได้โดยสันติวิธี เขียนสัญญาหย่าเป็นลายลักษณ์อักษร แบ่งลูก แบ่งทรัพย์สินกันว่าลูกคนไหนใครจะปกครอง ทรัพย์สินไหนใครจะเอา ลงชื่อสามี ภรรยา ต่อหน้าพยาน 2 คน แล้วนำสัญญาหย่าไปจดทะเบียนที่อำเภอ สำหรับข้อควรระวังของการหย่าคือ ต้องคิดให้รอบคอบ อย่าตัดสินใจวู่วามโดยใช้อารมณ์ เพราะบางครั้งเมื่อหย่าไถ่จะกลับมาคืนดีกันอีกก็กลับไม่ได้ เพราะเขาไปจดทะเบียนใหม่กับคนอื่นไปก่อนแล้ว แต่ถ้าตกลงกันไม่ได้ เพราะฝ่ายหนึ่งอยากหย่า แต่อีกฝ่ายไม่ยินยอม หรือยอมแต่แย่งลูก แย่งทรัพย์สิน ก็ต้องฟ้องร้อง

5. บุตรนอกสมรส คือ เด็กเกิดจากหญิงที่มีได้จดทะเบียนสมรส เป็นบุตรนอกสมรสของชาย ถ้าชายมีศีลธรรมดีรับผิดชอบต่อเลือดเนื้อเชื้อไขของเขา ก็มีทางช่วยให้เด็กเปลี่ยนฐานะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย

6. บุตรบุญธรรม ผู้ประสงค์จะรับบุตรบุญธรรมจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด คือ อายุ 25 ปี บริบูรณ์และแก่กว่าเด็กอย่างน้อย 15 ปี จะต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาของเด็ก และจากตัวเด็กเอง (ถ้าอายุครบ 15 ปีแล้ว) รวมทั้งจากคู่สมรสทั้งผู้รับและผู้จะเป็นบุตรบุญธรรม จากผู้ดูแลสถานสงเคราะห์ (หากเป็นเด็กที่ถูกทอดทิ้งอยู่ในสถานสงเคราะห์) และต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ต้องผ่านการทดลองเลี้ยงดู 6 เดือน เพื่อดูว่าเข้ากับครอบครัวใหม่ได้หรือไม่ โดยมีนักสังคมสงเคราะห์ไปเยี่ยมอย่างน้อย 3 ครั้ง และต้องจดทะเบียน

7. มรดก หากเป็นมรดกตกทอด ทายาทที่จะได้รับ คือทายาทโดยธรรม และทายาทตามพินัยกรรม ถ้าผู้ตายทำพินัยกรรมสั่งไว้ว่ายกทรัพย์สินใดให้แก่ใคร ผู้นั้นก็มีสิทธิรับทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในพินัยกรรม แต่หากผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ ทรัพย์สินมรดกจะตกทอดแก่ทายาทโดยธรรม ซึ่งมี 6 ลำดับ ได้แก่ บุตร ถ้าบุตรคนใดตายก่อน หลานซึ่งเป็นบุตรของบุตรจะรับแทน ถัดมาคือ บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดา หรือร่วมมารดาเดียวกัน ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา

กฎหมายแรงงาน

ปัจจุบันผู้หญิงต้องออกมาทำงานนอกบ้านเพื่อช่วยภาระในครอบครัว ความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อมิให้ถูกเอาเปรียบหรือละเมิดสิทธิที่พึงได้ กฎหมายแรงงานนั้นมีฐานมาจากการขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ใช้งานเนื่องจากอำนาจต่อรองของผู้ใช้งานมีน้อยกว่า รัฐจึงต้องตรากฎหมายเพื่อคุ้มครองเป็นหลักประกัน

กฎหมายแรงงาน มีตั้งแต่เรื่องของสัญญาจ้างแรงงานลูกจ้างตามกฎหมาย ข้อจำกัดแรงงานหญิง และเช็ทซ์ในที่ทำงาน ที่กล่าวได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ของผู้หญิง เนื่องจากเรื่องแบบนี้ไม่ใช่จะเกิดแต่ในที่ทำงานอย่างเดียว แต่กลับเกิดขึ้นโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือน โรงแรม หรือแม้แต่บนรถเมล์ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคนที่ทำงานด้วยกันจะมีมาก รวมทั้งอำนาจเกินขอบเขต แต่การมีเรื่องทางเพศในที่ทำงานนั้นหากเป็นความยินยอมพร้อมใจกันก็ไม่ใช่ปัญหา แต่มีหลายรายที่มีปัญหาแบบว่าพอใจฝ่ายเดียว

ยิ่งถ้าเป็นเรื่องของเจ้านายลวนลามทางเพศกับลูกจ้างด้วยแล้ว ยิ่งไปกว่านั้นใหญ่ เพราะลูกน้องย่อมต้องกลัวนาย มีคนกล่าวถึงเลขาสาวกับนายจ้างกันมาก กฎหมายแรงงานจึงเข้ามาก้าวกำหนดห้ามเอาไว้ชัดเจน ห้ามมิให้มีการจับจูบลูกค้ำกันพร่ำเพรื่อ ซึ่งการลวนลามนี้ไม่จำเป็นเลยที่จะต้องเข้าชั้นข่มขืนหรืออนาจาร เพียงใช้คำพูดในลักษณะล่วงเกินทางเพศก็ถือว่าผิดแล้ว ดังนั้น หากมีเรื่องแบบนี้เกิดขึ้นก็สามารถจะเล่นงานเจ้านายได้ตามกฎหมายแรงงาน เพราะมีโทษปรับทางอาญาถึง 2 หมื่นบาททีเดียว และลูกจ้างเองก็สามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งได้อีกทางด้วย

กฎหมายแพ่ง

ส่วนใหญ่เรื่องที่ต้องเป็นความ หรือมีคดีขึ้นโรงขึ้นศาลนั้นเกินกว่าร้อยละ 90 มักจะมาจากความไว้นื้อเชื่อใจกันจนเกินไปหรือมาจากคนใกล้ชิดสนิทสนม แล้วก็มักจะละเลยในการที่จะทำอะไรให้ถูกต้อง ตรงไปตรงมา ดังนั้น การรู้เรื่องต่างๆ ต่อไปนี้ จะทำให้คุณผู้หญิงไม่ตกเป็นเหยื่อได้ง่าย

1. การกู้ยืมเงิน กฎหมายกำหนดว่า ถ้ากู้เงินกันเกินกว่า 50 บาทขึ้นไป จะต้องมียุทธยานเป็นหนังสือ มิฉะนั้น จะฟ้องร้องบังคับคดีกันไม่ได้ กฎหมายนี้ร่างกันมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2478 สมัยนั้นเงิน 50 บาท มิใช่น้อย แต่เมื่อยังไม่ได้มีการแก้ไข ก็ต้องว่ากันไปตามกฎหมาย

2. การเช่าซื้อกับการซื้อขายแบบผ่อนส่ง โดยความหมายของการเช่าซื้อ คือ ผ่อนชำระค่าสินค้าเป็นงวดๆ เช่นเดียวกับการซื้อขายแบบผ่อนส่ง แต่ต่างกันที่ว่าการซื้อขายแบบผ่อนส่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นจะโอนไปยังผู้ซื้อทันที

3. การขายฝาก สำหรับการขายฝากนั้น กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกเป็นของผู้ซื้อทันทีเมื่อทำการซื้อขายกัน เพียงแต่มีข้อตกลงว่า ผู้ขายอาจไถ่ทรัพย์สินคืนได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ข้อตกลงนี้ต้องทำเป็นหนังสือ และต้องจดทะเบียนระบุให้ชัดเจนว่า จะไถ่คืนภายในเวลาที่ปี ด้วยทรัพย์สินไถ่เงินคืนเท่าไร เป็นต้น

4. การจำนอง คือการเอาเอกสารที่แสดงกรรมสิทธิ์ เช่น โฉนดที่ดิน หรือ ร.ศ.3 ไปจดทะเบียนเป็นประกันการชำระหนี้ โฉนดไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สิน ส่วนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังเป็นของลูกหนี้อยู่ เจ้าหนี้จะบังคับเอาทรัพย์สินหลุดเป็นกรรมสิทธิ์ได้ต่อเมื่อลูกหนี้ขาดส่งดอกเบี้ย 5 ปี ติดต่อกัน และต้องฟ้องบังคับจำนอง ทรัพย์สินไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้ทันที อย่างการขายฝาก เกษตรกรจึงควรระมัดระวัง ถ้าเอาที่ดินไปจำนองใครก็ต้องพยายามส่งดอกเบี้ยไว้ทุกปีอย่าได้ขาด และอย่าพยายามไปขอกู้เงินเพิ่มโดยอาศัยหลักทรัพย์สินเดียวกันนั้นอีก เพราะถ้าวินเพิ่มต้นก็จะเพิ่มดอกจนส่งไม่ไหว ทำให้ที่ดินหลุดมือได้

ทั้งหมดเป็นเพียงบางส่วนของข้อกฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น หากจะให้ดีคุณผู้หญิงควรศึกษาและหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพราะคนที่รู้ทันกฎหมายเท่านั้นที่จะไม่ถูกเอาเปรียบ แต่หากใครที่ต้องการมีอาชีพด้านกฎหมายคอยแนะนำและให้คำปรึกษาปัญหาละก็ สามารถติดต่อได้ที่ ฟรีที่ สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โทร. 02-241-0737